

4/5 ክፍሎች የ2ኛ ማርክ መስጫ ክፍለጊዜ የወላጅ መመሪያ

በማርክ መስጫ 2 ወቅት የ4/5 ክፍል ተማሪዎች ከዚህ በታች በተገለጸው ፅንሰሀሳቦችና ክህሎቶች ትምህርት ይቀበላሉ።
አባዘዎ ልብ ይበሉ፡- በ በኢ.ታ.ሊ.ከስ የታዩት ጽንሰሀሳቦች እና ክህሎቶች ትምህርት ተሰጥቶባቸዋል ነገር ግን በሪፖርት ካርዱ ላይ ደረጃ/ወጤት አልተገለጸም።

ሒሳብ

አለካክን መረጃ

- እርቀት፣ የጊዜ ክፍተት/ርቀት፣ የፈሳሽ ነገር ይዘት/volumes፣ የእቃዎች ግዝፈት/ክብደት፣ እና ገንዘብ፣ ቀላል የክፍልፋዮችን ወይም አስርዮሽ ፕሮብሌም ማቃለልን ጨምሮ እና መለካት የሚያስፈልግ ፕሮብሌሞች ትልቅ መስፈርያ/መለኪያ ከአነስተኛ መለኪያ እንደሚሰጥ እና የቃላት ፕሮብሌሞችን ለማቃለል አራቱን የሂሳብ መደቦች/ስሌቶች ተጠቀም/ሚ።
- በምድብ/በአሃድ ክፍልፋዮች ውስጥ የመለካት ውሂብ/data የሚያመለክት ባለመስመር ንድፍ ሥራ/ሪ። የመስመር ምልክቶች ላይ በተመለከተው መረጃ በመጠቀም ክፍልፋዮችን የመደመርና የመቀነስ ጥያቄዎችን አቃልል/አቃልይ።
- ማዕዘን/አንግል ሁለት መስመሮች በሚገጥሙበት የትም ቦታ የሚፈጠር የጂኦሜትሪ ቅርፅ/ማእዘን መሆኑን፣ እና የማዕዘን አለካክን ጽንሰሀሳብ መረዳት።
- የማዕዘን አለካክን እንደ ተጨማሪ መሆኑን ለይቶ ማወቅ። አንድ ማዕዘን ወደማይደራረቡ ክፍሎች ሲበተን፣ የአጠቃላይ ማዕዘን ሊኬት የክፍሎቹ ማዕዘኖች ድምር ሊኬት ነው። በተጨማሪም አለም እና በሂሳብ ፕሮብሌሞች በሚገኝ ስእል ያልታወቁ ማእዘኖችን ለማግኘት የመደመርና የመቀነስ ፕሮብሌሞችን መፍታት።

ቁጥሮች እና ግብረቶች – ክፍልፋዮች/Fractions

- ተመጣጣኝ ክፍልፋዮችን ይገንዘቡ እና ያመንጩ።
- የጋራ አካፋዮች ወይም ተካፋዮች በመፍጠር፣ ወይም እንደ 1/2 ካሉ የማገጸሪያ መስፈርት ክፍልፋይ/benchmark fraction ጋር በማስተያየት፣ የተለያዩ ተካፋዮች እና የተለያዩ አካፋዮች ያሏቸው ሁለት ክፍልፋዮችን አወዳድር/ሪ።
- ክፍልፋዮችን መደመር እና መቀነስ ማለት አንድን ሙሉ ነገር ማግኘት/መገጣጠም እና ማለያየት/መከፋፈል እንደሆነ ተረዳ/ጂ።
- ክፍልፋይን ወደ ክፍልፋዮች ድምር በአንድ አካፋይ ቁጥር ከአንድ በሚበልጥ መንገድ መለያየት/መገጣጠል፣ እያንዳንዱን የተነጣጠለ ክፍልፋይ በ እኩል(=) ምልክት መመዘገብ እና ንጥጥሉን ማረጋገጥ። ምሳሌዎች ፡- $\frac{3}{8} = \frac{1}{8} + \frac{1}{8} + \frac{1}{8}$ ፣ $2 \frac{1}{8} = 1 + 1 + \frac{1}{8} = \frac{8}{8} + \frac{8}{8} + \frac{1}{8}$
- ፕሮብሌሙን ለማሳየት የሚታይ ክፍልፋይ ሞዴል እና የእኩል ምልክት(=) በመጠቀም፣ ክፍልፋይን በሙሉ ቁጥር ማባዛት እና ሙሉ ቁጥርን በክፍልፋይ ማባዛትን የሚያካትት የገሀዱን ዓለም ፕሮብሌሞች መፍታት።
- አካፋይ ቁጥር 10 ክፍልፋይን ከ100 አካፋይ ቁጥር ጋር እኩል = እንደሚሆን አስረዳ/ጂ፣ እና ይህንኑ ዘዴ ሁለት ክፍልፋዮችን በአካፋይ ቁጥሮች 10 እና 100 ለመደመር ተጠቀም/ሚ። ለምሳሌ፡- $\frac{3}{10} + \frac{4}{10} = \frac{7}{10}$ እንደ $\frac{30}{100} + \frac{40}{100} = \frac{70}{100}$ ሲደመር $\frac{3}{10} + \frac{4}{10} = \frac{34}{100}$ መሆኑን ገልጸው/ሽ አስረዳ(ጂ)።
- 10 ወይም 100 አካፋይ ላላቸው ክፍልፋዮች የነጥብ ቦታ/ዴሲማል ምልክት ተጠቀም/ሚ። ለምሳሌ፡- 0.62 እንደ $\frac{62}{100}$ መልሰህ/ሽ ያፍ/ፈ፣ ቁመትን በ 0.62 ግለጽ/ጪ፣ 0.62 የቁጥር መስመር ንድፍ ላይ አመልክት/ቺ።

ስሌቶች እና የአልጀብራ አስተሳሰብ

- ከ 1-100 ባሉት ቁጥሮች የሙሉ ቁጥሮችን አካፋይ ጥንዶች በጠቅላላ ፈልግ/ሪ።
- ከ 1-100 ካሉት ቁጥሮች ውስጥ የተሰጠው ቁጥር ብቸኛ ቁጥር ወይስ ድብልቅ መሆኑን አረጋግጥ/ጪ።

ጂኦሜትሪ

- ነጥቦች፣ መስመሮች፣ የመስመር ክፍሎችን፣ ጨረሮችን፣ ማእዘኖች (ቀጥ ዘዌ፣ ሹል ዘዌ፣ ዝርጥ ዘዌ)፣ እና ቀጠካክ እና ትይዩ መስመሮችን መሳል። እነዚህን በባለ ሁለት-ስፍራ ላይ ስሌቶች መለየት።
- በትይዩ ወይም በቁጠካክ መስመሮች መካከል ወይም አለመኖር፣ ወይም የተለየ መጠን ማእዘኖች መኖር ወይም አለመኖር፣ በመመስረት ባለ ሁለት-ስፍራ ላይ ስሌቶችን መመደብ። ቀጥ ዘዌን እንደ ፈርጅ እውቅና መስጠት፣ እና ቀጥ ሶስት ማእዘኖችን መለየት።

ምንባብ

የማንበብ ግንዛቤ፡- ስነ-ምግባር

- አንድ ጽሑፍ በተለይ ትኩረት ምን እንደሚል ስትገልጽ/ጪ እና መደምደሚያ ላይ ዝርዝሮችንና ምሳሌዎችን ጥቀስ/ጥቀሽ።
- ከጽሑፍ ውስጥ የታሪኩን ጭብጥ/ፍሬሃሳብ፣ ድራማ፣ ወይም ግጥም ከዝርዝሮቹ በመለየት ማጠቃለያ አዘጋጅ/ጂ።
- በአንድ የትረካ ወይም ድራማ ጽሁፍ ውስጥ በተወሰኑ ዝርዝሮች ላይ በማተኮር ባህሪ፣ ቅንብር ወይም ክስተትን በጥልቀት ያብራሩ (ለምሳሌ፡- የገጸባህሪ አስተሳሰብ፣ ቃላት፣ ወይም ተግባራት)።
- ግጥም፣ ድራማ፣ እና ስድ ንባብ፣ እና የስነ-ግጥም አጣጣል (ለምሳሌ፡- ግስ፣ የድምፅ አወራረድ፣ ልኬት) እና ድራማ (ለምሳሌ፡- የተዋናይ ገፀባህሪ፣ ድርጊቱ የሚከናወንበት ቦታ፣ ገለጻ፣ ጭውውት፣ የመድረክ አመራር) መካከል ያሉትን ዋና ዋና ልዩነቶች አስረዳ/ጂ።
- በአንድ የትረካ ወይም ድራማ ጽሁፍ እና በጽሑፉ የቃል ወይም የፅሁፍ አቅርቦት መካከል ግንኙነቶችን መፈጠር፣ እያንዳንዱ አቅራቢ በፅሁፍ ውስጥ የተወሰኑ ዝርዝር መግለጫዎችን እና አቅጣጫዎችን የሚያንፀባርቁ መሆኑን ለይቶ ማወቅ።
- ተመሳሳይ ጭብጥ/ፍሬሃሳብ እና ርዕሶችን ይዘት (ለምሳሌ፡- የጥሩ እና የመጥፎ ተቃራኒነት) እና ስለክንውኖች ሥርዓት (ለምሳሌ፡- ፈለግ) በታሪኩ ላይ ያለውን፣ አወራረድ/አንቅስቃሴ፣ እና የተለያዩ ባህላዊ ስነ-ጽሑፎች አወዳድር/አወዳድሪ፣ አገጽ/ጽ/አገፅ።
- በ4ኛ ክፍል ደረጃ በሚገባ ውስብስብ የሆነ ስነ-ጽሑፍን አንብቦ መገንዘብ።

ምንባብ የመረዳት (የማወቅ) ችሎታ፡- መረጃዎ

- አንድ ጽሑፍ በተለይ ትኩረት ምን እንደሚል ስትገልጽ/ጪ እና መደምደሚያ ላይ ዝርዝሮችንና ምሳሌዎችን ጥቀስ/ጥቀሽ።
- የአንድን ፅሁፍ ዋና ሃሳብ መወሰንና በቁልፍ ዝርዝሮች እንዴት እንደሚደገፍ መወሰን፣ ፅሁፉን ማጠቃለል።
- በፅሁፉ በሚገኝ የተለየ መረጃ በመመስረት፣ ክውነቶችን፣ ሂደቶችን፣ ሃሳቦችን ወይም ፅንሰሀሳቦችን በታሪካዊ፣ ሳይንሳዊ ወይም ቴክኒካዊ ፅሁፍ ምን እንደተካሄደ እና ለምን ጨምረው/ጨምረሽ አብራራ/አብራራ።
- አጠቃላይን መዋቅር ግለጽ/ጪ (ለምሳሌ፡- ቅደምተከተል፣ ማወዳደር፣ ምክንያት/ውጤት፣ ችግር/መፍትሔ) የክስተቶቹ፣ ሃሳቦቹ፣ ፅንሰሀሳቦቹ፣ ወይም በጽሑፉ ላይ ወይም በከፊል ጽሑፉ ያለው መረጃ።
- በእይታ፣ በቃል፣ ወይም በአሃዝ የቀረበ መረጃ ተርጉም/ሚ (ለምሳሌ፡- በቻርት፣ በግራፍ፣ በስእል፣ በጊዜ ሠሌዳ፣ እየተንቀሳቀሱ የሚተውኑ አሻንጉሊቶች፣ በድረ-ገጾች ላይ የተግባባት መገልገያዎች) ጽሑፍን በቀረበው ዓይነት ለመረዳት ያላቸውን አስተዋጾ በመተርጎም ግለጽ/ጪ።
- አንድ ደራሲ በጽሑፉ ላይ ያለውን ፍሬ ሃሳብ ለመደገፍ የተጠቀማቸውን ምክንያቶችን ማረጋገጫዎች አጠቃቀም ግለጽ/ጪ።
- ጉዳዩን በትክክል አውቆ/ተረድቶ ለመጻፍ ወይም ለመናገር በአንድ አይነት ርዕስ ከተጻፉ ሁለት ዓይነት መረጃዎችን/ኢንፎርሜሽን አገናዝብ/ቢ አቀናጅ።
- ለ4ኛ ክፍል በአግባቡ ውስብስብ የሆኑ መረጃዎቹ ፅሁፎችን ማንበብ እና መገንዘብ።

ቋንቋ፡- የቃላት እውቀት እና አጠቃቀም

- ከተለያዩ ሽርኮች ጋር ስለ 4ኛ ክፍል ርዕሶች በትብብርሽ ውይይቶች (አንድ-ለአንድ፣ በቡድን፣ እና በመምህር-የተመራ)፣ በሌሎች ሃሳቦች ላይ በመገንባት እና የየራሳቸውን በጠራ ሁኔታ እየገለፁ ወጤታማ በሆነ መንገድ መሳተፍ።
- በተለያዩ ሚዲያዎች እና ቅርጾች የቀረቡ መረጃዎች በሚታዩ ነገሮች፣ በአሃዝ የተገለጹ፣ እና በቃል የተገኙትን ጨምሮ ወይም ድምፅን ጮክ አድርጎ ከተነበበ ጽሑፍ ወይም ምንባብ ከፊሉን መልሰህ/ሽ ተናገር/ሪ።
- የተለየ ነጥቦችን ለመደገፍ ተናጋሪው/ዋ የሚ(ምት)ሰጣቸውን ምክንያቶችን መረጃዎች ለይ።

ስነጥበብ

የሥነጥበብ ፈጠራ እና ከሥነጥበብ ጋር ያለ ግንኙነት

- የመጀመሪያ፣ አዲስ የሚፈጠሩ፣ ያልተደባለቁ ሃሳቦችን ለማመንጨት የሚያነሳሱ ልዩ ልዩ ዓይነት የአቀራረብ ዘዴዎችን መርምር(ሪ)።
- ስለ ባህል በስእል/ባቃላት ለማሳየት/ለመግለፅ የሥነጥበብ ንጥረነገሮችን እና የንድፍ መርሆችን መርጠህ(ሽ) አደራጅ(ጂ)።
- የሥነጥበብ መሥሪያዎችን ሚዲያ፣ እና የሥራ ቦታ በምትጠቀም(ሚ)በት ጊዜ ተለምዶአዊ/ባህላዊ እና የፈጠራ ቴክኒኮችን እና አሠራር ልምዶችን ምረጥ(ጪ)።
- እየተሠራ ያለ የሥነጥበብ ሥራን ለማሻሻል እና የእጅጥበብ ሥራን ለማጣራት ግብረመልስ አስተያየትን ተግባራዊ አድርግ(ጊ)።
- የስነጥበብ ሥራ በመፍጠር ለባህላዊ ተለምዶ ምላሽ ስጥ(ጪ)።
- የሥነጥበብ ሥራው የተሠራበትን ጊዜ፣ ቦታ፣ እና ባህል ኢንፎርሜሽን በመመርመር መረጃ ስጥ(ጪ)።

የስነጥበብ አቀራረብ እና የስነጥበብ ግብረመልስ

- ለእይታ የሚቀርብ የሥነጥበብ ሥራ በመምረጥ በአርታኪው(ዋ) የተመረጠበትን ምክንያት አስረዳ(ጂ)።
- ተገቢ የሆነ የእይታ አቀራረብ ዘዴ በመለየት የተመረጠ የሥነጥበብ ሥራን ለእይታ ለማቅረብ አዘጋጅ(ጂ)።
- የተመረጠ ጭብጥ/መልእክት ለማስተላለፍ የሥነጥበብ ሥራዎችን በቡድን አውደርእይ/ኤግዚቪሽን አደራጅ(ጂ)።
- የአገላለጽ ጥራትን ለመወሰን ምስሎችን አነጻጽር(ሪ)።
- ከሥነጥበብ ሥራ የሚታይ መረጃ በማስደገፍ የግል አተረጓጎምን ደግፍ(ፊ)።
- የግል ሥነጥበብ ሥራ እና በሌሎች የተሠራ ሥራን የግምገማ መስፈርት በመጠቀም አረጋግጥ(ጪ)።

ሙዚቃ

የሙዚቃ ዝንባሌ/ምላሽ መስጠት

- ሙዚቃ እያዳመጥክ/ሽ ገላጭ በሆነ ሁኔታ እያሻሻልክ/ሽ (ለውጥ እያደረግህ/ሽ) ተጫወት/ቺ።
- ለመስማት ከቀረበ ሙዚቃ አንድ ዓይነት ጣዕም ዜማ መካከል ከፍተኛ/ዋና እና ቀላል/ዝቅተኛ ትርጉሞችን ለይ።
- የሙዚቃ መለያ ባህርይ ግንዛቤን ለመግለጽ/ለማሳየት ተገቢ እንቅስቃሴ ፍጠር/ሪ።
- ሁለት ወይም የበለጠ የስነጥበብ ሥራዎችን ላይ የስነጥበብ ሥራዎቹ መሳሪያዎች/አቃዎች ባህርይ (በሙዚቃ ውስጥ ድምፅ፣ ውዝዋዜ/እንቅስቃሴ በዳንስ ዉስጥ) ተመሳሳይ ክዉነቶችን፣ ስሜቶችን፣ ወይም ሃሳቦችን ወደ ስነጥበብ ለማሻገር እንዴት መጠቀም እንደሚቻል አወዳድር/ሪ።

ሙዚቃ መጫወት

- በአግባቡ ትንፋሽ በመቆጣጠር የዳይናሚክስ እና ተምር ልዩነቶችን በማሳየት ዘምር/ሪ።
- የተለያዩ የመዝሙር ዝርዝሮችን መዘመር፣ ባለሰነት-ክፍል ዙሮችን ጨምሮ።
- ከተለያዩ የአለም ባህሎች የዘፈን ግጥሚያዎችና ባህላዊ ጭፈራዎች ማሳየት።
- ከተለያዩ ታሪካዊ ወቅቶች እና ከአለም ባህሎች፣ የተወሰኑ ከአጠቃላይ የመማርያ ክፍል ጥናቶች ጋር የተያያዙትን ጨምሮ፣ ዘፈኖችን/መዝሙሮችን እና ዳንሶችን ማቅረብ።

የሙዚቃ ንባብና ፅሁፍ/ቅኝት

- በሶልጶጅኖ ወይም በተመጣጣኝ ስርአት በመጠቀም በትራብል ስታፍ ላይ ቀላል የሙዚቃ ቃና ማንበብና ማቅረብ።
- አጭር የቃል ሙዚቃ የድምፅ አወራረድ ሀረግ/አገላለጽን በሚታወቀው ዓይነት ፍታ አስፍር/ሪ።

የሙዚቃ ፈጠራ

- ለተሰጠ/ለሆነ አስተናቶ የሙዚቃ መሳሪያዎችን በመምረጥ ቅንብር አደራጅ/ጂ (የሚደጋገም የሙዚቃ ሀረግ ወይም የግጥም ምት)።

የአካል ማጠንከርያ ትምህርት

ጤና-አራማጅ አካላዊ ብቃትና እንቅስቃሴ

- ለበለጥ ግኝት ግስጋሴን እየተቆጣጠሩ የግል እንቅስቃሴ ግቦችን መመስረትና ማሻሻል።
- የጊዜ-አስተዳደር ስልቶችን በብልሃት መተግበር።

የእንቅስቃሴ ክህሎቶች እና እሳቤዎች

- በሰውነት አካል የውርወራ፣ የመቅለብ፣ እና የምት ችሎታ(ብቃት) አሳይ።

የጤና ትምህርት

የግልና የተጠቃሚ ጤና (PCH)

- የፍጆታ ተጠቃሚን የጤንነት ጉዳዮች እና አገልግሎቶች በሚመለከት ስለ ጤና ጠቃሚ መረጃ/ኢንፎርሜሽን የሚሰጡ ሪሶርሶችን አሳይ።

Safety and Injury Prevention/ደህንነትና ጉዳት መከላከል (SI)

- ለአስቸኳይ ሁኔታዎች በሚገባ ምላሽ የመስጠት ችሎታ ማሳየት።
- በልዩ ሁኔታዎች ጉዳት ወይም አደጋዎች የሚከላከሉ የደህንነት ህጎችን መለየት።
- ወከባን፣ ማጎሳቆልን፣ እና ጥቃትን እንደ ሁከት መለየት።
- የግል ደህንነትን የሚያሰጥ እና ማጎሳቆል ሊያስከትሉ የሚችሉ ሁኔታዎችን መገምገምና ምላሽ መስጠት።